

Una noia americana

written by Josep Maria Loperena | 22 de novembre de 2019

Una noia nascuda a Brooklyn, l'any 36 del segle passat, va escriure un llibre sobre els primers dies de la guerra civil a Catalunya, abans que ho fessin Ernest Hemingway, George Orwell i André Maurois. Es deia Muriel Rukeyser i en la seva novel·la, *Savage coast*, traduïda per Eulàlia Busquets i publicada per l'editorial *Rata* en català, va narrar els avatars de la revolució anarquista contra l'alçament del general Franco. El va definir com un aberrant cap de trons que es va proclamar salvador de la pàtria per poder perpetrar la seva sedició i el seu magnicidi, i així assegurar-se el domini de l'Estat. Muriel va veure com els soldats rebels no immolaven als seus enemics sinó al 'mal' perquè, per ells, matar 'rojos' era un deure davant de Déu. El dictador va liderar el país amb un despotisme bàrbar i barroer. No en tenia prou amb haver capturat i desarmat l'exèrcit roig'. Durant quaranta anys va continuar matant rojos, maçons, separatistes i desafectes amb afusellaments massius, trets al clatell i l'infame garrot vil que tant li agradava.

El dissabte 18 de juliol de 1936, la Muriel, que llavors tan sols tenia 22 anys, viatjava en un ferrocarril ple de turistes que anava des de França cap a Barcelona. A la jove escriptora, quan va mirar per la finestreta, li va semblar que la mar estava completament estesa, tallada per la llum del sol. Eren les antigues aigües de la Mediterrània, grises i tremoloses, que només mostraven una tímida lluïssor. Però el tren mai va arribar a Barcelona. Segons Rowena Kennedy, la seva editora americana, el comboi es va aturar com a punt final a Montcada i Reixac a causa de l'alçament franquista. Allí va conèixer un socialista de les Brigades Internacionals amb qui va viure una història d'amor que va durar fins que el milicià va morir al front. L'Ariel va ser present a l'esclat de la guerra i a l'ambient que vivia llavors la societat, igual que avui,

marcat pels anhels d'independència de la ciutadania i les seves maneres de fer i de ser. També va col·laborar amb grups revolucionaris que feien trontollar la societat facciosa perpetrant accions furients i tempestuoses. En el llibre, Ariel descriu la fam, l'estraperlo, els afusellaments als murs del cementiri, la gent que fugia cap a l'exili i els morts.

En finalitzar la guerra, les autoritats franquistes van exhumar més de 1.200 cadàvers al fossar de Montcada. D'aquests difunts, set-cents, mai van ser identificats. El nombre de víctimes era més gran perquè moltes foren incinerades als forns de la cimentera Asland, molt propera al cementiri. La Muriel va estar poc temps a Barcelona però va ser suficient per compondre quatre assajos, innumerables poemes i la novel·la que us comento sobre el cop d'estat militar a Catalunya i la resposta revolucionària del poble que la va transformar. Després escriuria sobre les dictadures, el nazisme de Hitler, el feixisme de Mussolini, la intromissió del govern americà a la guerra del Vietnam, les reivindicacions antiracistes dels negres d'Alabama i la casera de bruixes del senador McCarthy. Va ser una agitadora de la llibertat. Sempre va defensar activament al poble en contra dels interessos partidistes, els drets polítics i socials de les persones, el feminisme, l'autodeterminació de les nacions, la immigració, l'ecologia i el medi ambient i, per damunt de tot, la pau. Però el govern del seu país, com a castic a la seva insubordinació, li va censurar *Savage Coast* durant més de quaranta anys.

Abans-d'ahir vaig tenir un malson. Vaig imaginar que Muriel continuava viva i que tornava a Catalunya per a rebel·lar-se contra la tebiesa i moderació dels polítics catalans front l'intolerant desvergonyiment de la rígida i intolerable Espanya. Llegiria la ignominiosa i repugnant sentència del procés. Tindria notícia que el Govern havia muntat un indecent espectacle en el qual els seus protagonistes, els presumptes servidors de l'ordre i la llei, actuaven com a sicaris del

sistema i en què els jutges s'havien convertit en servidors de l'executiu. Però també descobriria que el poble, marcat pel seu esperit resistència, seguia reclamant una República catalana popular, lliure i independent. Perquè a la fi la bona gent s'ha adonat, igual que ella, que a Espanya no hi ha democràcia i que els partits catalans amb una única excepció, no desitgen la independència. Anteposen els seus interessos polítics i econòmics a combatre la repressió de l'Estat.

Però en despertar em vaig adonar que Muriel, l'autora de *Savage Coast*, brutalment menyspreada i rebutjada pel govern del seu país, ja no existia, i que tot el que havia somiat no havia estat més que una bonica il·lusió.